Ч. 31 (10.999). Львів, четвер 10. лютого 1927. Pocztowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В джунґлях польської політики.

II.

Репресійний демарш уряду Пілсудського на Білоруси, завершений самовільним увязненням білоруських послів, викликав нечувану радість у польському канібалістичному таборі. Після минулорічного травневого перевороту польські реакційно-шовіністичні партії попали були в досить сильну депресію і мелянхолію, бо здавалось їм, що те, що становило їх основний жир, що робило їх єдино рішучими в джунґлях польської політики — себ-то боротьба з українцями і білорусинами, щонайменше злагідніє, якщо не припиниться. Цей самообман був майже загальний. Навіть комуністів пірвав він був до тої міри, що вони самочинно зголосили були свій акцес до акції Пілсудського. Тільки ми одні, знаючи характер і традиції польської політики, не далися захопити ніяким міражам, але це не перепиняє видаваній по українськи тзв. інтернаціоналістичній пресі горлати про угодовість „української дрібної буржуазії“ у відношенні до Пілсудського.

Але ледви минуло півроку, а мінорні настрої польського канібалістичного табору значно поправилися. Виявилося, що без огляду на те, хто стоїть при кермі влади в польській республиці, її політика є тверда, одностайна, незмінна — у відношенні до „національних меншостей“, визначена заздрісно береженою і любовно відсвіжуваною традицією старої шляхетчини. „Революційний“ уряд Пілсудського, настроєний, як кажуть, на федералістичну нуту, після безчинного хитання — приступив до широко закроєної акції на Білоруси, акції, якої з повним правом міг би йому позавидувати навіть наймаркантніший визнавець вшехпольської евангелії (*„Myśli nowoczesnego Polaka“*). Тим всецілo регабілітував себе „санаційний уряд“ в очах народово-джунґлістичної опінії. І тому з приводу настроєвої видачі білоруських послів, якої безпідставність ствердив навіть пепесівець Ліберман, канібалістична преса з повним правом вдаряє у найвищі ноти тріюмфу. „Хтож остав на полі боротьби з розкладом?“ — питає „Курєр Варшавскі“ і відповідає з гордістю: „Давна парляментська більшість!“ — очевидно — з додатком найменшого і найвпливовішого соймового й міністеріяльного клюбу („Клюб Праці“).

Коли пригадати історію останніх літ, то справді не можна вийти з дива, як з державної точки погляду можна вести таку бездушну, провінціонально-загарбницьку, таку безперспективну політику, як політика поляків у відношенні до білорусинів. Не дасться заперечити, що з усіх народів, які колись входили в склад історичної Польщі, білорусини найбільше підпали були під польські впливи, навіть до тої міри, що частина білорусинів перейшла на лоно римо-католицької (себ-то тут, на сході—польської церкви). На Білоруси ніколи не було таких могутніх національних і соціяльних рухів, звернених проти Польщі, як нпр. у нас. Що більше — навіть останнє польське повстання (1863 р.) найшло було на Білоруси деякий відгомін, хоч дуже слабий. Та коли мати на увазі поставу українського селянства до того повстання (яку досадно характеризує подія в Соловіївці), то навіть слабий відгомін безвиглядного повстання був уже великим успіхом польської державної ідеольоґії на Білоруси. Білоруське національне відродження, не вважаючи на впливи російського поступового середовища, хоч зазначувало окремішність білоруської культури, не ставило більших перешкод між Білорусю і Польщею. Білоруська інтеліґенція здебільшого застрягла в польських ідеалах. Тому й не диво, що з моментом розвалу царської імперії білорусини, маніфестуючи свої самостійницькі змагання, фактично хиталися між українським Київом і польською Варшавою. Фронт білорусинів був майже в цілости звернений проти большовиків, хоч і неактивно. Те хитання між Київом і Варшавою з моментом страшного пожару, що знявся на Україні, перемінилося в рішаючі симпатії до Варшави. Як тепер виявилося, арештовані польськими „федералістами“ посли Тарашкевич і Рак-Михайловський навіть вели активну пропаганду на Білоруси в користь обєднання з Польщею на федералістичних основах. Голова національного білоруського уряду Ластовський в добі Мирової Конференції дав себе навіть заманити Падаревському до Варшави, щоби там „по приятельськи“ поєднатися з Польщею. І щож виявилося? Виявилося, що з хвилею, коли Ластовський найшовся у Варшаві, не тільки не продовжувано з ним „приятельських розмов“, але вдобавок поставлено його в таке положення, яке рівнялося інтернуванню. Опісля прийшов рижський трактат з поділом білоруських земель, як і українських. Білорусини розчарувалися в „федералістичній“ політиці Польщі, але ще зберігали надію, що тій частині білоруського народу, яка найшлася в межах Польщі і якій польська конституція забезпечувала всі свободи, буде уможливлений щонайменше нормальний культурний розвиток. Замість того почалася ліквідація білоруського шкільництва, слабо розбудованого в добі німецької окупації і рівнобіжно польська цивільна і військова кольонізація Білоруси. Польонофільські настрої серед білорусинів почали мінятися. Але посол Тарашкевич незмінно зберігав сліпу віру в добру волю „федералістичного“ і „демократичного“ табору і за це поплатився резиґнацією з головства в білоруському соймовому клюбі. Його місце заняв був пос. Рогуля. Цей момент був моментом переломовим. Найбільші польонофіли вийшли розчарованими, відкинули всякі надії на добру волю Польщі і розпочали організаційну працю серед білоруського народу, за яку важко пімстила на них республиканська і демократична Польща.

Розглядаючи й оцінюючи польську політику у відношенні до білорусинів та білоруські надії на Польщу, маємо наглядний вразок тих джунґлів, в які затягнено і наш народ. Є це може єдиний випадок у світі, що нарід, який покладав такі великі надії на своїх сусідів і який шукає з ними близького звязку, так важко і болюче завівся у своїх сподіваннях і поплатився запроторенням в тюремні мури своїх вибранців і провідників.

В боротьбі з еманципаційними змаганнями білоруського народу „санаційний уряд“ найшов безмежну і всевіддану піддержку в польській реакції, яка на цілій лінії віднесла тріюмф, хапаючи за горло „нац. меншости“ безпосередньо навіть не власними руками, але руками „федералістичного“ табору. Та цей репресійний демарш марш. Пілсудського, якого епільогом є крівава подія в поліському Косові, з участю польських стрільців, одночасно відкрив дійсний зміст польського федералізму і раз на все зняв полуду з очей тих, які може на дні душі не тратили надії на сяке-таке виносиме життя в межах Польщі.

Рішучий неґативний зворот у відношенні до західного сусіда, спричинений арештами послів і їх видачею судові, був несподіванкою для тих, що думали за одним махом зліквідувати еманципаційний білоруський рух. По першім захлистуючім опянінні прийшло прикре похміля. Відома польська мудрість по шкоді і тут найшла своє приноровлення. Пепесівці голосно заявляють, що предложений урядом проти білоруських послів матеріял не спирається на ніяких певних фактах, а тільки на домислах і комбінаціях.

„Національну політику — пише „Роботнік“ — треба змінити. Треба дбайливою опікою обняти господарські потреби східних земель. Тут лежать шляхи направи відносин, дійсної направи, сутньої, без якої положення не покраще.“

В ту саму дутку грає і пос. Косцялковський, представник міністеріяльного клюбу, *alter ego* уряду, що затіяв усю цю історію з білоруськими послами. Населення — твердить він — все більше невдоволене польським режимом. Очевидно, причину того всього бачить він — *risum teneatis*! — у підбурюючих радійових промовах з Кенігсберґу, Ковна і Москви. Та всеж таки положення на Білоруси є *memento*-м для польського уряду. Треба бути наївним, щоби думати, що білоруський національний рух можна знищити. Але економічними засобами (кредитами, господарськими інвестиціями) можна притупити антипольське вістря білоруського руху. В теперішньому моменті положення є траґічне. Масові арешти роздратували населення, а заграниця з переляком довідується на основі реферату пос. Добжанського, що в одній провінції польської республики діються річи, які загрожують світовому мирові.

Шукаючи відвороту, півофіційний орган „Глос Правди“, намагається тепер всю вину скинути на ендецію.

„Ендецька політика, та проклята політика націоналізму, загнала нас в козячий ріг, пхнула білоруські маси в обійми комінтерну (?!) і примусила (?!) до гострих заряджень. Реакція з радістю зустріла нагоду заманіфестувати свою державну вартість. Але маймо надію, що нагода до того рода манифестацій не повториться, бо вступаємо на шлях реформ, а з того шляху втікають хієни“.

Так виглядають джунґлі польської політики, особливо політики національної. Після репресійного демаршу спроба відвороту при допомозі обману. Але даремне! Сьогодні ніхто не сумнівається у ваших сутніх намірах і знає, що ви всі одним миром мазані.

Українська участь у радянській дипльоматії.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 3. лютого 1927.

I.

До того, щоби польське питання знов могло бути на весь ріст поставлене на міжнародній области, та щоб могло бути рішене оконечно, себто тривкіше і — зі становища прав польського народу до своєї держави на своїй етнографічній території — справедливіше ніж воно сталося було з кінцем передостаннього століття, — до того треба між ін. також декількох передумов міжнародного характеру. І так:

Треба, щоб здійснилося, розвинулося й поглубилося французько-німецьке замирення й співробітництво до тої міри, аби Франція, одержавши, з огляду на стихійну італійську агресивність, від Німеччини запевнення дружної невтральности на випадок воєнних ускладнень над Середземним Морем, дала Німеччині, явно або тихо, свобідну руку на сході;

треба далі, щоби національні держави, які входять переходово до радянського союзу, внутрішньо так сконсолідувалися з погляду соціяльного й господарського ґаразду й горожанських свобід, аби справді могли притягати до себе народи, а не відстрашувати їх сектантсько-утопійними химерами і шиканами;

треба, щоб ті національні держави так сконсолідувалися з дипльоматичного й військового становища, аби виросли в бажаного, певного й надійного союзника французько-німецького порозуміння і в спілці з західними державами могли приступити до оконечної розвязки як польського питання, так і інших наболілих національних питань східної Европи;

треба нарешті, щоб українська держава розвинулася до такої сили впливу, аби Україна могла накинути дипльоматії розвязку польського (й волоського) питання в змислі українськім.

Оце — неминучі передумови й етапи бажаної і присмливої розвязки польського питання. Як бачите вони сущно інакші як від мріянь Дмовського про польсько-московський союз коштом українських земель, так від фантазій Бельведеру.

Щоб з нами, підяремною українською віткою, і не творилося; щоб нам і не приходилося робити з огляду на буденнє і насущне *primum vivere*, — то не вільно нам ні на хвилину спускати з пильної уваги наведені вище точки тай по скромним силам нашим над здійснюванням тих передумов, кождий в своїй ділянці і кождий на свойому місці, працювати.

Маючи це на тямці, галицький громадянин певно з живою ціка-

?? Сокільський попис ??

вістю стежить за фактами, що ілюструють як міру впливу теперішньої України на лінію заграничної політики СРСР., так і — воно часто ще важніше — участь українців у кермі заграничної політики радянського союза і в його заграничних представництвах.

Кілька зв'сток з тієї ділянки знаходимо в заяві, яку дав п. І. Ю. Кулик тутешній українській радянській газеті і яку газета ця приносить у тільки що виданому числі. Цікавий для нас зміст заяви тим, що п. Кулик — високо поставлений в радянській дипльоматії робітник.

II.

І. Ю. Кулик, до недавного часу і протягом трьох років торговельний представник СРСР. в Канаді, призначений тепер заступником уповноваженого народнього комісаріяту закордонних справ СРСР. при харківському уряді. Про українську участь в радянській дипльоматії сказав він співробітникові „Українських Вістей“ ось що:

„Рада Народніх Комісарів УСРР висунула мою кандидатуру на посаду Заступника Уповажненого Народнього Комісаріяту Закордонних Справ СРСР на Україні. Наркомзакспрaв є загальносоюзною установою, що керує зовнішньою політикою всього Союзу Радреспублік, але наша конституція забезпечує охорону інтересів кожного окремого члена Союзу, кожної незалежної республики в зовнішній політиці. Цьому завданню відповідає структура внутрішніх і закордонніх органів Наркомзакспрaва. В кожній союзній республиці є Уповноважений Наркомзаксправу; висуває його кандидатуру (як і працьовників його Управління) Рада Народніх Комісарів даної республики, а затверджує Всесоюзний Раднарком. На Україні Уповноваженим Наркомзакспрaв є Олександер Григорович Шліхтер, українець (не зважаючи на його німецьке прізвище). Шліхтер є членом Колегії Наркомзакспрaв СРСР й рівночасно членом Ради Народніх Комісарів УСРР.

„Що до зовнішніх органів Наркомзакспрaв, то республики, спеціяльно зацікавлені в зносинах з якоюнебудь чужоземною країною, призначають своїх радників та секретарів до загальносоюзних представництв у тих країнах. Україна мала своїх радників або секретарів у Польщі, Німеччині, Австрії, Чехословаччині, Канаді, Італії то-що. Ті радники й секретарі мають право безпосередніх зносин з Уповноваженими Наркомзакспрaв своєї республики у справах, які торкаються інтересів даної республики.

Праця Уповноваженого поділяється на три основні галузі: а) зносини з чужоземними представниками, що істнують на території даної республики чи федерації; б) постановка в Союзнім Наркомзаксправі питань, що торкаються зовнішніх інтересів даної республики, співучасть і співділання в успішному розвязанню тих питань і в) керовництві працею радників і секретарів даної республики в закордонних представництвах СРСР.

„В цій то праці я й маю допомагати Шліхтерові, як його заступник. Робота, як бачите, досить складна й вимагає чималого напруження, особливо як приняти на увагу низку недавніх неприязних актів чужих держав проти УСРР (як і СРСР в цілому) та часті утиски братнього нам населення західно-українських земель, що за нього повинен в міру своїх сил заступатись Уряд Радянської України. Само собою зрозуміле, що ця робота відбувалась і відбуватиметься в абсолютній, незломній згоді з працею Загальносоюзного Уряду, бо інтереси України є інтересами всього СРСР, а інтереси СРСР є істотними інтересами України“.

З наведеного бачимо, що вплив України на заграничну політику цілого союза зводиться тепер мало-що не до нулі. Без сумніву, що, порівнюючи теперішній стан України зі станом сперед великої війни, і ту участь треба вважати значною. Колиж порівнати її навіть з участю УСРР в радян. дипльоматії сперед 1923, тоді Україна мала бодай формально свої окремі закордонні представництва — то приходиться ствердити цілковите підпорядкування української дипльоматії Москві. Нині вся заграничні політика СРСР робиться виключно в Москві, і не бачимо ми ні на одному справді першорядному становищі за кордоном ні одного Українця. Ясно, що на таку „українську“ дипльоматію можна нам покладати найменше надії.

В. Левицький.

Радянська Україна.

Зміни в уряді УСРР.

Харківський „Комуніст“ інформує, що президія ВУЦВК-у затвердила зміни в харківському уряді на таких становищах: головою Всеукраїнської Ради Народнього Господарства став на місце уступившого Аусема дотеперішній наркомісар праці УСРР Сухомлин; народнім комісарем земельних справ президія затвердила Шліхтера з тим, що він і надалі буде виконувати обовязки уповноваженого народнього комісаріяту закордонних справ СРСР. при харківському уряді. Хто став на місце Сухомлина народнім комісарем праці, цього „Комуніст“ не подає.

Партійний перепис.

„Харківський Комуніст“ дає частинні підсумки перепису компартії на Україні за час перших 6 днів. До 20. січня переписано разом з військовими комуністами 95 694 душ. Це на думку „Комуніста“ становить 50 відсотків численности партії на Україні.

З української опери в Київі.

Київська Державна Опера (харківський склад) почала свої вистави в Київі 11. січня оперою „Кармен“. (Кармен — Захарова і Маньківська). Найбільшим успіхом з харківських постановок користуються „Казки Гофмана“. З акторів відзначаються — Воронець, Захарова Голинський, Донець і Моси. Режисер Улуханов працює тепер над постановкою опери „Євген Онєгін“, що піде з участю Собінова. Режисер Юра закінчує постановку „Тараса Бульби“. Між іншим, цією оперою диригуватиме український композитор Вериківський. Це буде його другий виступ у опері. Перший раз він диригував балєтом „Лебедине озеро“. Загалом опера зустрічає найприхильніше відношення усіх організацій, зокрема Окрвиконкому, що дає їй низку пільг. З виїмковим успіхом у Київі пройшла опера „Аїда“ в такому солідному складі, як Воронець, Захаров, Головин, Голинський, Моси та Донець.

Державний драматичний театр в Одесі.

Як і більшість драматичних українських театрів, за виїмком хіба „Березіля“, одеський драматичний театр у своїй роботі не додержується єдиного художнього напрямку. Ріжноманітність пєс в репертуарі, де можна побачити і виключно психольогічні, хочаб „Чорна Пантера“ Винниченка, й побутові, клясичні „Міщанин у дворянстві“, й сучасні, само собою розуміється, стоїть уже на перешкоді до утворення певної художньої лінії. Поза тим і умови праці в такому місті, як Одеса, не дозволяють додержуватись одного напрямку. Одеський глядач вимагає нових і нових постановок, бо в іншому разі він перестане ходити до театру. Цеж не Москва і не Харків, де завжди в ріжних справах перебуває чимало народу з периферії і створює резервний кадр глядачів. Там може цілими місяцями йти одна і таж пєса, на опрацювання якої не шкода покласти зусиль і матеріяльних затрат. Інше діло в Одесі. От репертуар за останні десять день одеського театру: „Собор Паризької Богоматери“, „Ревізор“, „Чорна Пантера“, „Седі“, „Фея гіркого мигдалю“, „Гр...“, „Конець Криворильська“, „Любов під ...зами“, „Міщанин у дворянстві“, „Міра...ліна“. Надто ріжноманітний, як бачимо. І тільки добрий склад артистів державного театру та досвідчена режисура забезпечують художню цінність вистав.

V. Загальні Збори С. У. А.

Вибір нового виділу Т-ва.

В льокалі Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові відбулися дня 6. лютого 1927 загальні збори Союзу Українських Адвокатів. Збори отворив голова Товариства д-р Лев Ганкевич короткою промовою, в якій згадав померших членів української палестри в минулому році, а саме радника Заячківського, адв. в Яблонові, д-ра Станислава Чикалюка, адв. в Тернополі і д-ра Єроніма Калитовського, адв. в Стрию. Зібрані вшанували їх память повстанням.

Головою зборів на внесення д-ра Михайла Волошина вибрано сеніора української адвокатури, д-ра Андрія Чайківського з Коломиї, а до секретарів покликано д-ра Кміткевського Станислава, адв. з Дрогобича і д-ра Коссака, адвоката з Коломиї.

Звіт з діяльности виділу СУА, здав у незвичайно совісно обробленім рефераті секретар Т-ва д-р Евген Щуровський, адв. з Винник, касовий звіт — д-р Евин, а іменем контрольної комісії промовляв д-р Охримович, що поставив внесення на уділення абсолюторії уступаючому виділові.

Потім розвинулася дуже оживлена дискусія, в якій забирали голос д-р Горбачевський з Чорткова, д-р Бойкович адв. з Тернополя, д-р Олесницький із Золочева, д-р Гуркевич із Самбора й інші.

До нового виділу вибрано: головою поновно д-ра Льва Ганкевича, I. заст. голови д-ра Михайла Волошина, а як членів виділу д-ра Льва Бачинського із Станиславова, д-ра Евгена Щуровського з Винник, д-ра Романа Домбчевського з Миколаєва, д-ра Богдана Савчака з Щирця, д-ра Альфреда Говиковича, д-ра Маріяна Глушкевича, д-ра Филипа Евина, д-ра Евгена Давидяка, д-ра Михайла Тележицького і д-ра Олександра Надрагу — всіх зі Львова. До контрольної комісії вибрано: д-ра Володимира Охримовича, д-ра Макса Левицького і д-ра Івана Кивелюка-... Кицикевича.

На зборах були заступлені всі місцевости Галичини і делегат з Волині. Не було, на жаль, делегатів зі Стрия, Перемишля і Бережан. Між іншими ухвалами загальні збори рішили, щоб сеніори української палестри д-р Андрій Чайковський і д-р Антін Горбачевський вислали до президента Львівської Адвокатської Палати д-ра Михайла Грека письмо з подякою за те, що станув в обороні і не допустив до образи одного із сеніорів української палестри на загальних зборах Адвокатської Палати з попереднього дня.

Д-Р ІВАН КУРОВЕЦЬ. 2)

З подорожі до Італії.

Виїзжаючи з Відня. — Під соняшним небом.

Для прикладу теперішньої бідноти Відня подам таке: Зайшов я до „Бельведеру“, колись гарного музею і славної галерії образів. Тепер це чиста пародія. Мистецьких творів тепер взагалі дуже мало і то сама мірнота — великих, гарних річей цілком нема; салі голі, порожні. Питаю службу, де все поділося? Сказано мені: По війні зїхали всілякі комісії ріжних країв і держав, як Італії, Франції, Чехословакії, Польщі та інших і порозбирали між себе все, що було цінніше, а те, що ще вартного лишилося, як славні ґобеліни, то віденський маґістрат попродав або позаставляв на удержання урядовців і на інші міські видатки. Коли я, вернувши з Італії, де бачив величаві, богаті музеї, найшов австрійську мізерію в Бельведері, а на вулиці нужду, дорожню, студінь у гогелях, це все заморозило у мене давні симпатії до гарного колись симпатичного Відня, яке нас, молодих студентів манило і богато з них поймило і запропастило, але і видало світочів науки як професор і ректор д-р Горбачевський, бл. п. проф. Пулюй, проф. д-р Борисикевич і богато визначних суспільних діячів як бл. п. Кость Паньківський, визначних лікарів, правників, артистів-малярів (як Панькевич, Івасюк) і інших.

Вчасним ранком виїхав я з Відня, помістившися у ваґоні 3-ої кл. поспішного потягу, який їде з Відня просто до Італії. Виїзджаючи почував я себе хорим і був в мінорнім настрою, хоч день був гарний, соняшний і доперва в дорозі, на території ракських Альпів, на Семерінгу а дальше Караванків Вертерського озера віджив під враженням чудової, все змінної панорами високих гір. Ожив і захоплюючися красою природи, забув на шлункові болі, голод і цілий час простояв у ваґоновім вікні до італійської границі. Живий чоловік приймає всілякі враження очима і вухами, заносить їх до мізку і роздумуючи живе.

Задивившись так у чуда природи, від часу до часу мимоволі очами слідив я моє подорожне оточення. Переважно все, що їхало, було молоде, раділо життям і захоплювалося природою. Крім цих молодих ентузіястів природи, була ще молода, досить гарна жінка, яка їхала з Відня аж до Віллях. Ніби читала книжку, а за 10 годин їзди не прочитала 2 сторінок, лише нервово переглядала листи. Хочби раз споглянула через вікно на прегарні вид гір, міст, містечок, шумлячих рік, прочитувала від часу до часу листа а за кождим разом, на лиці її видно було іскри злоби та люті; цілий час передумувала, краска її лиця мінялася то жовкла то зеленіла. Коли висіла з купе, стало мені лекше; мусів це бути страшний бабський демон, хоч гарна на лиці, чиста чортиця! Мабуть покинув її... і вона цілий час тільки й думала над пімстою, знищити „його“...

Попри неї ще було інше товариство, 2 стирійські ловці, які всіли у Вінер Найштадті і їхали до Клягенфуру у Каринтії. Оба червоні на лиці, пузаті, зараз стали грати в карти, а в міжчасі кріпко пили вино і наїдалися мясивом, якого мали на кілька днів. І ці рівнож, хоч би раз споглянули через вікно на чудовий світ, цілий їх світ був у картах, пляшці вина і їді. Господь Бог сотворив всіляких людей... Людей з душею і без душі, добрих і злих. Всі ці товариші подорожі перед італійською границею висіли — на границі в Тарвізіо опинився я сам — ревізія пашпортова і митова так само гостра як у Польщі.

Після гарної, чарівної, хоч довгої дороги, в теплу соняшну осінну днину приїхав я нічю до гарної Горициї (*bella Gorizia*). Зараз рано, в 7-ій годині вибрався я пішки з палицею в руках через гарну, шафірову зелену Ізонцо в околицю вагіря Ославії. День був чудовий, горячий соняшний. Ізонцо пливе глубоким яром і своїми зеленими хвилями розбивається об прибережні скелі, шумить, піниться, манить чоловіка до себе, краска ріки якась дивно зелена, каже вдивлятися в себе, як в очі гарної чарівної жінки і приваблює.

Вкінці знайшовся я на військовім цвинтарищі у підніжа Ославії в Певмі. Трохи відмінно представився мені цвинтар як перед пятьома роком: гроби занедбані, в більшій части зарослі хоптою і буйним буряном, офіціяльні нагробні лилеї повсихали від посухи і приголомшені хоптою. На тисячі, ледви кілька гробів обчищені в порядку, а решта нагробні бетонові військові памятники всіх Грициів, Іванів ледви з хопти визирають, а надписи від жару сонця і дощів так вилиняли, що ледви можна їх відчитати.

Довго блукав я в Певмі і по Ославії в тяжкій задумі, бачив, що після неповних 10 років як ревіли тут гармати, а скорострілі засипали молодь, крім цвинтарищ майже не видко знищіння великої світової війни і все віджило. Нове життя затерло сліди, а хопта та бурян вкрили тих які тут по неволі зложили свої буйні молоді голови. З три тижні, з поворотом з полудневої Італії, зайшов я знову сюди. День був мрачний, теплий, сегогий дрібненький дощик. Вмерлики спокійно лежали на своїх місцях, мрачний сумний день без сонця і мжичка дощику доспроювалися сумно до цих цвинтарищ. Природа сама, замість рідні оплакувала загинуле молоде життя. Від військового цвинтарника (*cimetario militari*) довідався я, що військові цвинтарі на Ославії і в околиці, згідно з розпорядком італійського міністерства війни мають бути в 1930 році перекопані, кости погибших викопані, звезені до Радіпулю, великого військового цвинтаря за Горицією в напрямі до Монфальконе і зложені до одного великого гробу, великої могили.

По довгій блуканині по околиці зайшов я перетомлений до словінської коршми в Певмі, щоби відпочати і покріпитися; всюди тут, як і в інших місцевостях Горициї, великий культ італійського фашизму і Мусолінія, хоч у цілій Горициї поліцаїв стільки, що жандармерії та італійських урядовців — на всіх вулицях, домах написи з подобою Мусолінія та написом „Va duce Benitto Mussolini“ (Продовження буде)

Селянські Т-ва взаїмодопомоги.

З нагоди першого Зїзду їх делеґатів у Харкові.

Недавно подали ми короткі відомости про всеукраїнський зїзд комітетів незаможних селян. І вже там зачепили ми принагідно також справу селянських товариств взаїмодопомоги. Нині можемо поділитися з нашими читачами деякими відомостями про самі лише товариства взаїмодопомоги. Відомости ці беремо з української радянської преси.

Слідом за відбутим недавно зїздом комнезамів відбувся в Харкові в останніх днях січня і перший зїзд-конференція селянських товариств взаїмодопомоги, самозрозуміло, у „всеукраїнському масштабі". Завданням товариств, як це ми писали, господарська самодопомога. Приглянемося її підсумкам на основі того, що говорилося на конференції.

На Україні нараховується 10.742 селянських товариств взаїмодопомоги, які охоплюють 58.600 господарств. 62% членів товариств — бідняки, 34,2% середняки, 1,5% — заможники, 2,3% — інші. При цьому серед членів СТВ. нараховується партійців — 4,2%, членів КНС — 44,1%. Досягненням останніх перевиборів є збільшення числа середняків у складі органів правління СТВ (34% проти 29,6%, у 1924—25 році). Земельний фонд СТВ доривнює 102.000 десятин, що становить збільшення в чотири рази проти того, що було на початку їх істнування. СТВ. мають 575 підприємств, переважно с.-г. значіння понад 200 тракторів та понад 6.000 штук всякого ременанту. Фінансовий стан СТВ. такий: за минулий рік грошеві прибутки їх становили 4.051.000 крб. (проти 2.212.000 крб. попереднього року). На допомогу населенню видано 9 6.700 крб. (проти 560.200 крб. 1924—25 р.). При цьому на кооперування бідноти витрачено 22.600 крб., на придбання насіння 321.580 крб., на підтримку кооперативних обєднань біля 75.000 крб., на всякі інші потреби населення біля 500.000 крб. Цю допомогу одержали біля 184.000 господарств. Соціяльний склад тих, що дістали допомогу від СТВ, такий: бідняків 71·2 прц., середняків — 18·1 прц., інших — 10·7 прц.

Отже до товариств взаїмодопомоги належать не тільки бідні та середняки, але й заможні селяне. Коли взяти число селянського населення на Україні, то цифра зорганізованих у СТВ є зникаючо мала. Більшовицькі установи для організації взаїмодопомоги між нашим селянством ніяк не приймаються, дарма, що держава вкладає в СТВ, як і в комітети незаможних селян, дуже богато гроша. Товариства, про які мова, мають між іншим за завдання утворювати запасні насінні фонди на випадок стихійного лиха. З конференції довідуємося, що навіть ця, така незвичайно важна з погляду селянських інтересів, справа не повелася. Видно селянство не має довіря як до більшовиків, так і до тих установ, які вони насаджують по селах. Це й зрозуміле, бо як Т-ва взаїмодопомоги, так комітети незаможних, мають на цілі перш за все розсварити та порізнити наше село, в комуністичній термінольогії це зветься „розслоїти" або „розверствувати". А селянство того не любить і інстинктовно обі названі установи оминає, бо воно хоче в себе в селі згоди та мирного співжиття односельчан.

До того ми довідуємося з тієїж конференції, що найбільше перешкод у праці товариств взаїмодопомоги а також і комітетів незаможних селян робила таки радвлада, і що за мало ними інтересувалася партія. Навіть така важна справа, як творення запасних насінних фондів розбивалася — там, де такі фонди творили — об упертість державних господарських установ, що не хотіли приділювати товариствам відповідних приміщень під ссипи зсипа. Тому у великій дізгармонії з тим, що дієься, остає вислів Петровського про те, що СТВ-ч. обєднуючі „широкі маси бідняків і середняків мусять викликати та розгортати ініціятиву й активність широких мас трудового селянства, щоб ми могли успішніше посуватися шляхом соціялістичного будівництва". Зрештою сам Петровський ствердив, що всі ті зїзди та конференції комнезамів і товариств взаїмодопомоги в цьому році скликується тому, бо, „куркулі по деяких місцях уже почали свою активність". Ось звідси то й береться те піклування названими товариствами у великому „масштабі", дарма що протягом останніх двох літ навіть радвлада а ще більше партія не звертали належної уваги на їх діяльність та доцільне використання проти „куркулів".

Бюджетова дискусія.

Експозе мін. торговлі і промислу. — Дискусія над бюджетом мін. хліборобства. — Справа шкільництва національних меншостей. — Ген. Сосньковський наслідником Пілсудського?

Варшава, 9. лютого 1927.

У вчорашній соймовій дискусії над бюджетом мін-ства промислу і торговлі пос. Вісліцький (жид) доказував, що економічна криза є одним із наслідків переслідування нац. меншостей. Щастям для Польщі є, що має жидів, а нещастям, що поборює їх. Пос. Заремба (ППС) атакував мін. Квятковського, котрому закидав настановлювання високого мита і зголосив внесення на скреслення доказ недовіря до міністра 100 зол. з його поборів.

Після промови пос. Маліновського („Визв.") мін. промислу і торговлі Квятковський в довгім експозе підкреслив господарське занедбання Польщі. Це занедбання, більше як у якійнебудь іншій державі, утруднює Польщі змагання до праці. Найбільшим лихом Польщі є ріжнородність законодавства.

На цьому закінчено дискусію над бюджетом мін-ства промислу і торговлі. Після перерви приступлено до дискусії над бюджетом мін-ства хліборобства. Реферував пос. Ковальчук (Пяст). Він зазначив, що тепер у Польщі є вже прихильніша опінія для хліборобства, але все ще воно обтяжене величезними податками і не знаходить іще узглядження в бюджеті. До змеліорування в Польщі є 18 міл. г кт., а на те треба 7 міліярдів зол. В бюджеті визначено на 1927 р. ледви 5 міл. Дуже мало видає Польща на хліборобську освіту.

В дискусії пос. Станішкіс (ЗЛН) говорив, що всі сподівалися, що після травневого перевороту зміняться на краще відносини хліборобства і звязаного з ним промислу. Надії ці не здійснилися. Теперішній уряд, залежний від лівиці, є слабий і ЗЛН. не має до нього довіря. На цьому закінчено дискусію і засідання відложено до найближчого дня.

„Пшеґльонд Вечорни" повідомляє, що нині почалась у мін. освіти Добруцького конференція із знавцями для справ національних меншостей: Васілевським, Голувком і Левенгерцом у справах шкільництва нац. меншостей в Польщі. Конференція має уложити передовсім напрямні для білоруського шкільництва. Узгіднено погляди щодо поодиноких точок справи шкільництва на окраїнах, але ніякої резолюції не ухвалено.

У соймових колах кружляє чутка, що ген. Сосньковський (який у березні вертається з Єгипту) після уступлення Пілсудського стане на чолі уряду.

Англійсько-китайське порозуміння.

Льондон, 8. лютого 1927.

Кантонський міністр закордонних справ Чен конферував учора з О'Мелєєм вперше після зірвання переговорів. Кантонські власти заявили, що договір можна вважати майже заключеним, одначе націоналісти перед його підписанням бажають зазнакомитися з планами англійського уряду. Націоналісти потверджують постанову кантонського уряду про неатакування концесійної полоси і заявляють, що відділи чужинних військ, які є на місці, вистарчають, щоби не допустити до заворушень. Націоналістичні кола бажають, щоб англійські війська, які є в дорозі, вислали в Гонґ-Конґ або Сінгапурі, щоби не викликати небезпечної реакції в Кантоні.

Централя для справ національних меншостей цілого світа.

Берлін, 8. лютого 1927.

Відбулися тут збори екзекутиви, вибраної в серпні м. р. конґресом нац. меншостей у Женеві. Розглядали справу створення централі для справ нац. меншостей; ішли приготовні праці до найближчого конґресу. В нарадах брали участь представники нац. меншостей Катальонії, Мадярщини і Польщі (жиди). В лютім зачне свою діяльність бюро для справ нац. меншостей під проводом д-ра Аменде у Відні.

Революція в Португалії

Льондон, 8. лютого 1927.

З Мадриту повідомляють, що в Лісбоні арештовано й інтерновано 150 політиків і журналістів. „Дейл Мейл" пише, що в Лісбоні вибухла революція; прилучилися до неї моряки, поліція, республиканська ґвардія і відділи піхоти. Арештовано міністрів внутрішних і закордонних справ. Підчас заворушень у столиці вбито 7 людей, а около 20 було ранених. Революціонери виголошують на улицях промови за конституцією. Один із кружляків бомбардує місто; у відповідь обстрілює його міська артилєрія.

Процес Шварцбарта у квітні.

Париж, 8. лютого 1927.

Адвокат Торре, оборонець Шварцбарта, заявляє, що розправа проти його клієнта не відбудеться скорше, як у квітні.

Новий куратор у Львові.

Львів, 9. лютого 1927.

Новоіменований куратор львівської шкільної округи д-р Ян Ример, що приїхав на своє становище в неділю з Кракова, обняв учора, 8. ц. м., урядування. Новий куратор прийматиме сторони кожного вівторка і пятниці від год. 11—13.

Під замітом убивства кур. Собінського.

Львів, 9. лютого 1927.

Слідство у звязку з останніми арештуваннями серед українців ведеться в строгій тайні, тому тільки деякі подробиці його дістаються до відома широкої публики. Польська „добре поінформована" преса подає, що богато арештованих випущено на волю, бо за ними не найдено ніякої вини. В слідчому арешті задержано тільки 11 осіб, в тому 3 жінки (учительки Яницькі і Королюкову з Долинщини, з яких одна з Яницьких є нареченою Мих. Вербицького). Щодо цих арештованих є нібито сильне підозріння, що вони належали до таємної української військової організації і споміж них ви шов убийник, згл. убийники кур. Собінського.

Арештовані під замітом убивства кур. Собінського брати Михайло й Іван Вербицькі — це сини б. дозорця карного заведення у Львові, що живе тепер на емеритурі. Вони, як і інші арештовані, займалися ще нібито також шпіонажею в користь одної з сусідних держав.

Доляр 8·96½.

Жіночий кутик.

V.

Як треба прати РАДІОНОМ.

Продовження з ч. 28. з 6. II. ц. р.

Прання вовняного і шовкового білля.

Вовняні матеріяли вимагають при пранню спеціяльного, делікатного обходження, а передовсім не вільно їх терти. Саме з цього приводу РАДІОН дуже добре надається до прання вовняних річей, бо усуває бруд без помочі рук. Зокрема треба вважати, щоби вовняні річи були прані і сушені в температурі не вищій як 30° Ц.

Розчин РАДІОНУ приготовляється ледви теплим і тоді вкладається туди вовняне білля, але треба порушувати його в розчині і витискати злегка руками. До полокання треба брати дуже мягку воду, найліпше з малим додатком РАДІОНУ, відтак викручується вовняні річи через ручник або шматок полотна і поволі висушується; прасувати треба білля з лівої сторони, розтягаючи його так, щоби не збіглося.

Шовки, панчохи і шовкові хустинки треба прати подібно як і вовняні матеріяли в літнім розчині РАДІОНУ. До цього прання надаються тільки легкі роди шовку, а не сирий шовк, *crepe de chine*, фуляри і т. п.

Мережки, фіранки, мережані блюзки треба полокати в студеній воді, розмягченій через додання малої кількости РАДІОНУ, чим усувається більший бруд; відтак вариться їх або переться в теплім розчині РАДІОНУ залежно від їх тревалости.

Продовження слідує. Просимо витяти і заховати.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" світить ціла перша його сторінка величезними білими плямами. Так здорово погуляв собі по ній прокураторський оловець, вичеркнувши з передової статті п. з. „В джунглях польської політики" аж чотири більші місця, так, що з цілої статті мало що лишилося. Крім того сконфісковано в томуж числі одно місце зі статті „Етапами" и одно із замітки „Під замітом убивства кур. Собінського". Це 12-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Вічно шукають.** У Тростянці, пов. Долина, перепроваджено 27. січня ряд безуспішних ревізій: у о. Миколи Дерлиці, пароха Тростянця і арештовано його сина Остапа, котрого відставлено до Львова; у д-ра Дмитра Будника, ветер. лікаря, у господаря Івана Будника і Марти Дзуль. Причина ревізій і арештування невідома. Ревізії переводила поліція з Турі Великої: команд. пост. Романський, його заступник Кулечко і постер. Олійник.

— **Любка Колесса у Львові.** Перший концерт Любки Колесса, що відбувся у вівторок 8. ц. м. в салі Нар. Дому у Львові, був одним великим тріюмфом славної української пяністки. Битком набита саля витала нашу артистку ентузіястично і вона була примушена до численних наддатків. Муз. Т-во ім. Лисенка вручило їй прегарний кіш цвітів із синьо-жовтими лентами. Ширшу оцінку подамо окремо.

— **Незавидне надбання.** Свого часу опублікували холмське „Наше Життя" і львівська „Воля Народа" заяву якогось п. Миколи Самка. Він, підшивши себе під члена УНДО, взяв участь у Народньому Зїзді, що відбувся у Львові в днях 19. і 20. листопада, а потім опублікував у названих газетах, що „йому не місце серед попів і директорів", тобто в УНДО-ні та зголосив свій акцес до „Сель-Робу". Луцька „Українська Громада" з 6. лютого приносить у справі М. Самка дуже вимовний документ — обіжник Дубенського пов. Т-ва „Просвіта" до всіх своїх філій такого змісту: „Повідомляється, що член-секретар Ради Т-ва „Просвіта" в Дубні Микола Самко, постановою ревізійної комісії т-ва з днем 1. січня 1927 р. за зловживання завішений в правах члена ради й члена т-ва і з того дня нічого спільного з т-вом не має". Не можна завидувати „Сель-Робові" такого надбання як п. Самко!

— **Українська гр.-кат. церква в Румунії** поділена тепер на пять деканатів: два буковинські (сучавський і черновецький), два закарпатські в области Мармарошського Сиготу (русполянський і сиготський) і один гайдурожський (деканат сатмарський). Усі гр.-католицькі Українці в Румунії підлягають апостольському адміністраторові о. Климентієві Злепкові, пароховi в Сучаві, який іменував генеральним вікарієм для семигородської частини своєї дієцезії о. Андрія Сабова, пароха в Сиготі. Всіх українських гр.-кат. парохій в Румунії є 38 з 39 священиками. Гр.-кат. вірних у тих парохіях є около 80.000. Нові гр.-кат. священики для цих парохій виховуються тепер в румунських гр.-кат. духовних семинаріях у Блажу і Великім Варадині. Румунізація українського гр.-кат. населення, а ще більше православного, робить застрашаючі поступи.

— **Ucrainica.** Пражське „Право Ліду" з 4. лютого містить переклад із Павла Тичини »*Po blankytné stepi*« (По блакитному степу) в перекладі Яна Іжі. — Віденський ілюстрований тижневик »*Das Interessante Blatt*« ч. 1. з ц. р. помістив оповідання з українського життя Германа Блюментале п. з. „Петрусь".

— **Темна львівська хроніка.** Від 1912 р. істнував у Львові „Влосцяньскі банк кредитови", що затих підчас війни, а дав себе почути знову від 1920 р. Справи цього банку були ведені так добре, що один з його директорів Фльоріянський волів недавно стрілити собі в лоб, як діждатись того, про що нині світ довідується. Ліквідатори банку ствердили, що в банку бракує 100.000 зол. і що нові директори, йдучи за прикладом попереднього, крутили грішми та людьми на всі боки у користь власної кишені. — 30-літній дентистичний техник Тіґер, який не зраджував нічим зneохоти до життя, застрілився в своїй хаті. — Не перший і не останній ошуканець ходить по домах і збирає буцім-то магістратський податок. Має навіть підроблену печатку „Екзекуційне бюро адміністрації податків" з підписом „Ябобицькі". Не є виключене, що завтра буде мати іншу. Податків нині стільки, а ріжні урядовці, що їх збирають, коли не виказуються посвідками, які були би всім відомі як достовірні — то й не диво, що з цієї саламахи користають ріжні „небесні птахи".

— **Повінь образів.** Яку малу ролю грають у нашім житті образи, про це ми знаємо самі, коли приходимо до хати між чотири стіни, на яких ледви чи висить який образ правдивого маляра. Та є народи і міста, де малярів і образів є більше як у нашім краю всіх кімнатних малярів і всіх богомазів. Це француза і Париж. Ледви скінчилась виставка офіціяльного мистецького салону, де є пересічно 7000 експо-

єатів, почалась нова т. зв. „сальону незалежних“, де кожний маляр може вивішувати свої праці, не проходячи через осуд жюрі. Є там 2000 малярів і 4000 образів! А юрба така, що за головами цікавих не видко малюнків. Хто хотів би тільки глипнути на кожний підпис образу або саму його раму, не зупиняючись, не перейде всіх саль на протязі одної днини!

— **Малярам до відома.** Італійська фабрика шовку *Salterio de Come* розписала конкурс з кількома нагородами в сумі 100.000 лірів за проект найгарнішої кравзатки в трьох-чотирьох кольорах. Речинець конкурсу до 15. травня ц. р; артисти всіх народів можуть брати участь. Перша нагорода 10.000 лірів. Подробиці можна дістати від секретаря конкурсової комісії *M. Guido Cassi, Milano, Viale Viave 13.*

— **Нові листи Достоєвського.** У Москві вийшли друком невідомі досі листи Достоєвського, які кидають неодин новий промінь на постать одного з найбільших повістярів світа. З них бачимо, що Достоєвський кохав до божевілля свою другу жінку, Анну Григорієвну, одночасно причиняючи їй великі муки своїм безладним життям і пристрастю до гри. Його вічно мучили важкі сни, в яких він бачив свою дочку сиротою, над якою знущаються. Будучи на чужині, зачитувався книгою Иова. Захоплювався Пушкином, зате мало цінив інших російських письменників. Дратувало його, що Толстому платять двічі більший гонорар, а „Анну Кареніну“ вважав нудною. Коли Толстой відмовився в 1880 р. взяти участь у святі Пушкина, Достоєвський уважав його божевільним. Його висилали до Ясної Поляни, але він туди не поїхав і з Толстим не зустрівся ніколи. На чужині, в найкращих містах, нудьгує. Його дратують „вітер, німці та хмари“. Росіяне на еміграції є поверховні, ліниві, чванькуваті та дурні. Він не в силі найти у Вісбадені ні одного земляка, з яким міг би розмовляти „не з огляду на мої моральні прикмети — як каже — бо про них судитиме Бог, а по причині умового розвитку!“

— **Чи звірята мають душу?** Є це одна з тих тем, над якими людство думає від століть. Є звірята, що іноколи перевищають інтелігенцією диких людей, є люди, що падуть нижче як звірята. На поставлене питання дала свіжу відповідь „Французька Академія“ себто 40 „безсмертних“, яких головним обовязком є складати словник французької мови. Цими днями дійшли вони в своїй праці до слова *»mémoire«* (память) і мали подати дефініцію цього слова. Повстала довга дискусія, чи можна признати память звірятам. Раз перемогла думка, що навіть найнижчі створіння, як інфузорії, мають душу, отже й память. Та це було би надто грубо сказане у відношенні до себе, людської душі. Скінчилось компромісом: душа звірят є другого степеня; люди мають душу першого степеня. Зважився, що словник академії буде готовий за яких 40—50 літ, можна уявити собі здивування наших нащадків, які прочитають цю дефініцію. До цього часу „душа“ і „память“ людей і звірят перейдуть неодну ще еволюцію!

— **Світова всячина.** В американськім сенаті внесли проект, щоби призначити 8 міл. дол. нагороди винахідникові правдивого ліку проти рака. — Італійський астроном Вічетіні дійшов до дивного погляду: що сонце — зимне і не світить, а світло та тепло є наслідком електричних течій, які йдуть від цієї „зимної та темної“ кулі. — В Італії переведено статистику нежонатих; є їх 8 міл., з чого уже 1,800.000 платить спеціяльний податок, накладений на їх каригідну свободу. — Берлін має 14.000 поліцаїв, 2900 кримінальних агентів і 1700 адміністраційних урядовців. — Англійський інжинір Каллі відкрив металь, який назвав „фоліюм“ і який, як він упевняє, зробить переворот у металюргії. — Рукописи Леніна лежать у т. зв. ленінськім інституті, у кімнаті, де стіна, стеля та долівка зроблені із сталі загрубшки 1 метра. — Остання статистика міст СРСР. приносить такі числа: Москва 2,018.286 мешканців, Ленінград 1,611.103, Київ 491.333, Баку 443.333, Одеса 411.111, Харків 407.578, Ростов на Дону 302.416.

— **З кіна.** У кіні „Марусенька“ почалась нова фільма „Мораль вулиці“, могутня драма в 10 діях з Бернером Кравс, Еві Ева, Гофманом, Місю Панкав, Піхою та Ріманом.

Дописи.

Угнів. *(Курс шевства.)* В неділю 23. січня закінчено у нас шевський курс, уладжений Краєвим Патронатом ремесла і промислу у Львові (пл. Смольки 3.). Наука на курсі обіймала рисування і краяння всякого роду взорів на черевики і чоботи. Шевці, що ходили на курс, виконали також практично ріжнородні верхи на обуву для себе і свояків. На уладженій на закінчення курсу виставі бачили ми наймодніші роботи, які моглиб заспокоїти навіть найвибагливіші бажання. При замкненні вистави роздано фреквентантам курсу свідоцтва. Згаданий курс відбувся виключно заходами інж. Корнила Целевича, котрий не лиш примістив курс та інструкторів безінтересовно в своїм домі, але й побивався в Патронаті за якнайбільшими удогідненнями для курсових кандидатів. Громада Угнова доставила топлива для курсу. Інструкторів вислав на свій кошт Краєвий Патронат; рівнож потрібних до науки машин і приладів доставив Патронат. Небавом інж. Целевич задумує уладити в Угнові спільно з Патронатом **гарбарський** курс, а то по тій причині, що тутешні шевці, як ніякі інші, виправляють самі шкіри на чоботи. Щоб отже поправити непрактикований вже ніде спосіб їх виправи, має намір звернутись до Патронату в справі переведення гарбарського курсу, бо, як зачуваємо, Патронат має у себе інжиніра-спеціяліста для шкіряного промислу. Ось вам і буде зразковий примір праці серед і для нашого міщанства. Кілько то у нас умовин і нагоди до такої праці, як би лише трошки більше охоти й заінтересування у наших людей практичним знанням міщанської молоді обох полів! Чи наші міські „Просвіти“ й „Народні Доми“ не моглиб оживити своєї діяльности подібною акцією для поправи долі нашого пригнобленого міщанства, котре, як ніколи ще дотепер, відчуває з одної сторони незазнаний наступ ворожих сил, а з другої недостачу інтересу й забуття своєї рідної суспільности... Адже кожна згадана установа має одну чи більше кімнат, що в звичайні дні стоять пусто, яких можнаб ужити в такі дні на ведення ріжних курсів з обсягу практичного знання, котре не менше двигає нарід, як освітня й організаційна праця. Требаб нам лиш освідомляти нашу суспільність і представити їй на примірах, що політичну незалежність здобувається передовсім шляхом незалежности культурної й економічної.

Перемишль. *(Зразковий деканат).* В жертвенности на „Рідну Школу“ почесне місце належиться й нашому духовенству. Вищий або нижчий ступінь цієї жертвенности залежить від сили жертволюбивости поодиноких жертводавців, а не менше від їх зорганізованости та однодушности. Зразком такої гарної зорганізованости й однодушности у виконуванні громадянських обовязків, є безперечно духовенство радимнянського деканату під проводом свойого декана о. А. Борисевича. Поминаючи жертвенність духовенства цього деканату на інші національні цілі, слід піднести на цьому місці його зразкову й гідну наслідування жертвенність на „Рідну Школу“. Перевели в себе постанову, що кождий парох має платити на „Рідну Школу“ по 3 зол. місячно і цю постанову щиро й точно виконали. Протягом двох років — від 1. IX. 1924 по 31. VIII. 1926 р. — 15 (згл. 16) священиків цього деканату зложили: а) титулом членських вкладок 60 зол., б) титулом % доходів 910·09 зол. За священиками цього деканату йдуть священики інших деканатів, які складають свої датки на „Рідну Школу“ до каси Кружка в Перемишлі. За названі вгорі два роки зложили: 1) 12 священиків медицького деканату а титулом членських вкладок 22 зол., б) титулом % 306 зол., 2) 11 священиків нижанківського деканату а) титулом чл. вкл. 14 зол., б) титулом % 148 зол., 3) 13 священиків добромильського повіту (за 1924/25) а) титулом чл. вкл. 22 зол., б) титулом % 136 зол., 4) 10 священиків порохницького деканату а) титулом чл. вкл. 8 зол., титулом % 95 зол., 5) 10 священиків перемиського деканату титулом % 67 зол. Один священик складав окремо, таксамо священики м. Перемишля складали окремо. — Отже 71 (72) священиків названих 6 деканатів зложили за 2 роки а) титулом членських вкладок 126 зол., титулом відсотків 1662·09 зол., в тім сам радимнянський деканат 60 зол. + 910·09 золотих. **І. Г.**

Белз. пов. Сокаль. *(Ткацько-килимарські курси Кружка „Рідної Школи“ У. П. Т. в Белзі. Курс крою і шиття Кружка „Рідної Школи“).* Кружок „Рідної Школи“ У. П. Т. в Белзі влаштовує 3-місячні ткацько-килимарські курси в Белзі. Навчання на курсах почнеться 16. лютого і буде продовжуватись до 15. травня ц. р. Науку на курсах вести будуть вишколені сили з заграничною, фаховою, академічною освітою. Учениками курсу можуть бути як мущини, так і жінки з покінченою народньою освітою. За навчання треба буде платити 15 зол. місячно, а коли учасників буде понад 30, то 10 зол. до каси Кружка. Навчання буде відбуватись від 9 год. рано до 12 год. вполудне і від 2 год. до 5 попол. В програму навчання увійдуть такі предмети: 1. Богацтво нашої землі як основа рідного промислу. 2. Наука про текстильний матеріял і його практичне вихіснування. 3. Теорія ткацтва і практичні вправи. 4. Наука про килимарство з окремим углядненням народніх мотивів і практичні вправи. 5. Теорія кооперації. 6. Книговодство. 7. Торговельне і векслеве право. 8. Рахунковість. 9. Кореспонденція. 10. Відомости з історії і географії рідного краю. Зголошення учеників приймає канцелярія д-ра Іллі Салагуба-адвоката в Белзі. — Дня 3. II. ц. р. відбулося закінчення 3-місячного курсу крою і шиття, що його улаштував Кружок „Рідної Школи“ У. П. Т. в Белзі. В гарно прикрашеній салі Народнього Дому зібрались учениці на святочне закінчення курсу, де була уладжена дуже гарна виставка ріжноманітних, солідних праць молоденьких курсисток. Завдяки енергійній та пильній учительці Анні Кравчук кожна учениця була змушена братись добре за працю та науку, як свідчили відповіди учениць при кінцевім іспиті. З лиця кожної учениці, святочно убраної, видко було задоволення та вдячність як для управи Кружка, так і для учительки. Голова Кружка короткими і щирими словами розпрощався з курсистками, дякуючи учительці за її працю й бажаючи всім пильности та праці й успіхів для свого поневоленого народу.

З судової салі.

Любомльський політичний процес.

Луцьк, 6. лютого 1927.

В Луцьку закінчився 4. ц. м. черговий політичний процес проти 24 осіб (16 українців і 8 жидів), яких обвинувачувано за приналежність до К. П. З. У. Обвинувачені походили майже всі з міста Любомль. Один з них сидів у тюрмі в Ковлі, двох у Луцьку, всі інші відповідали з вільної стопи (були на волі за кавцією).

Акт обвинувачення був збудований на доносах конфідентів і зізнаннях агентів дефензиви, немовто підсудимі відбували нелегальні зібрання й таємні наради. Доказ їх „вини“ — кілька комуністичних брошур і ґазет, найдених у них в часі ревізії. Всі ті видання були наскрізь легальні — з виїмкою двох комуністичних відозв.

На розправі, що тягнулася чотири дні, зізнавало 16 свідків прокуратури і біля 100 свідків оборони. Всеж таки присуд прочитано вже 4. ц. м. А саме засуджено 3 обвинувачених жидів: Лейбу Кагана на 5 літ тяжкої вязниці, Зельмана Рубінштайна на 5 літ, а Герша Тавна на два роки. Решту, себто 21 осіб, оправдано. Більшість їх сиділа в слідчій вязниці від 6—15 місяців.

За душі бл. п.
Анатоля і Йосифа ВАХНЯНИНІВ
відправиться в пятницю, дня 11. ц. м. Заупокійна тиха Служба Божа в Волоській Церкві о 8-ій год. рано, на котру запрошує Родина.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Устрики:
Четвер 10. II. — Чесна Сузанна.
Пятниця 11. II. — Вій.
Субота 12. II. — Вихрест.
Неділя 13. II. — Прощальна вистава: Ніч під Івана Купала.

Театр в скорім часі завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених“ і інші і дасть кілька вистав. 2—3

Заліщиччина — позір! Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ в Заліщиках відбудуться 18. II. 1927. (пятниця) в салі Народного Дому о 1-ій год. по пол. На денному порядку реферат відпоручника Головної Управи зі Львова. Повинні обовязково явитися не тільки всі місцеві Українці, але й представники з кожної громади заліщицького й тлустенського округа. Дальший застій у цій ділянці немислимий. За нього мусілаб узяти на себе одвічальність у першу чергу інтелігенція повіту. Тому й інтелігенти повинні не тільки самі явитися, але подбати о як найчисленнішу участь у цих Зборах. 1490 1—1

Продовження Загальних Зборів Філії Просвіти у Дрогобичі відбудеться дня 14. лютого 1927 р. о год. 12·45 пополудни в Дрогобичі в Народнім Домі з отсим денним порядком: 1. Вибір трьох заступників Виділу Філії і Контрольної Комісії. 2. Дискусія над звітом про діяльність Філії за минулий рік. 1478 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає